

Region Hovedstaden

Revisionsberetning vedrørende revision af årsregnskab 2011

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Indledning	264
1.1 Det reviderede regnskab	264
2. Konklusion på den udførte revision	264
3. Redegørelse for den udførte revision	266
3.1 Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling	266
3.2 Revisionens udførelse	267
3.3 Nye uafhængighedsbestemmelser for revisionen	267
3.4 Risikovurdering og revisionsstrategi	268
3.5 Revision af forretningsgange og interne kontroller	268
3.6 Drøftelser med direktion og Regionsrådet om risikoen for besvigelser	268
4. Sammenfatning samt oversigt over revisionsbemærkninger til besvarelse	269
4.1 Opfølgning på tidligere afgivne revisionsbemærkninger	269
4.2 Revisionsbemærkninger fra revisionen af årsregnskab 2011	270
5. Særlige problemområder	270
5.1 Anlægsaktiver	270
5.2 Nyt økonomisystem Reflex	272
5.3 Investeringsregnskaber, anlægssager	273
5.4 Egenkapitalopgørelse	275
5.5 Projektregnskaber med ekstern finansiering	276
5.6 Bevillingskontrol	277
5.7 Tjenestemandspensionsforpligtelse	278
6. Oversigt over årsregnskab 2011	279
6.1 Oversigt over fundne fejl og usikkerheder i regnskabet	279
7. Kommentarer til den udførte revision	280
7.1 Tværgående områder	280
8. Sundhedsområdet	284
8.1 Sundhedsområdets regnskab 2011 ifølge vores vurdering	284
8.2 Apoteket	286
8.3 Praksisområdet	286
8.4 Fælles driftsudgifter og andel af administration	287
9. Social- og specialundervisningsområdet	287
10. Regional udvikling	290
10.1 Generelt	290
10.2 Redegørelse for den udførte revision	291

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
11. Finansiell status pr. 31. december 2011	291
11.1 Likvide aktiver	291
11.2 Anden gæld	291
11.3 Skatmoms og lønsumsafgift	292
12. Forsikringer	292
13. Begivenheder efter balancedagen	292
14. Øvrige forhold	293
14.1 Regnskabserklæring	293
14.2 Erklæringsopgaver	293
14.3 Momsforhold	293
14.4 Andre opgaver	293
15. Rådgivnings- og assistanceopgaver	294
16. Erklæring	294

Revisionsberetning af 15. august 2012

1. Indledning

Vi har den 15. august 2012 afsluttet revisionen af årsregnskabet 2011 for Region Hovedstaden.

Nærværende beretning udgør sammen med vores revisionsbreve til virksomhederne vores afrapportering om den udførte revision af årsregnskabet for Region Hovedstaden 2011. Vi har herudover afgivet beretning vedrørende revision af aktivitetsbaserede tilskud og revisionsberetning vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion ligeledes dateret 15. august 2012.

Endvidere henviser vi til vores beretning af 6. februar 2012 vedrørende løbende revision for 2011.

1.1 Det reviderede regnskab

Det omkostningsbaserede regnskab for 2011 udviser følgende resultat, aktiver og egenkapital:

	2011 t.kr.	2010 t.kr.
Resultat	1.393.426	398.191
Aktiver	23.230.520	21.305.338
Hensættelser og gæld	(18.335.197)	(18.542.532)
Egenkapital	4.895.323	2.762.806

2. Konklusion på den udførte revision

Som afslutning på vores revision vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold.

Påtegningen udtrykker vores overordnede konklusion om, hvorvidt årsregnskabet efter vores opfattelse giver et retvisende billede af regionens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af regionens aktiviteter for regnskabsåret.

Vores revisionspåtegning på Region Hovedstadens årsregnskab er ændret som følge af nye revisionsstandarder. De nye revisionsstandarder er i overensstemmelse med tilsvarende internationale revisionsstandarder på området.

Beskrivelsen af revisors tilrettelæggelse og gennemførelse af revisionen er blevet opdateret, ligesom beskrivelsen af ledelsens ansvar for aflæggelse af årsregnskabet og revisors ansvar for revisionen heraf er blevet præciseret. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at der ikke med den nye formulering er

sket en ændring i det materielle indhold i ledelsens ansvar for regnskabsaflæggelsen i forhold til tidligere.

Herudover indebærer de nye revisionsstandards tillige, at der ikke længere skal afgives en særskilt erklæring omkring den udførte forvaltningsrevision.

"Den uafhængige revisors påtegning

Til Regionsrådet i Region Hovedstaden

Påtegning på årsregnskabet

Vi har revideret årsregnskabet for Region Hovedstaden for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2011, som er udarbejdet efter Økonomi- og Indenrigsministeriets krav til regioners regnskabsaflægelse i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets regnskabsbestemmelser i Budget- og regnskabssystem for regioner. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om dette skyldes besvigelser eller fejl, samt for valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt med god offentlig revisionsskik, jf. lov om regioner mv. og regionens revisionsregulativ. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for regionens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiv-

teten af regionens interne kontrol. En revision omfatter endvidere en vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af regionens aktiver, passiver, og finansielle stilling pr. 31. december 2011 samt af resultatet af regionens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2011 i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets regnskabsbestemmelser i Budget- og regnskabssystem for regioner.

Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis."

3. Redegørelse for den udførte revision

3.1 Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling

Formålet med og omfanget af revisionen er fastsat i:

- Lov om Regioner
- Bekendtgørelse om regioners budget- og regnskabsvæsen, revision mv.
- Budget- og regnskabssystem for regioner
- Region Hovedstadens revisionsregulativ
- Region Hovedstadens styrelsesvedtægt

Det fremgår af disse bestemmelser, at revisionen skal påse:

- at der er hjemmel til de foretagne – økonomiske – dispositioner
- at disse dispositioner er dokumenteret, samt at de er registreret korrekt i bogføringen, herunder at der er tilrettelagt forretningsgange og interne kontroller til sikring heraf
- at bogføringen danner grundlag for udarbejdelse af regnskabet
- at regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med de regler, der gælder herfor
- at revisionen skal omfatte alle under Region Hovedstaden henhørende regnskabsområder
- at afvigelser mellem budget og regnskab er beskrevet korrekt

I vores revisionsberetning af 9. april 2010 er revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor beskrevet. Vi skal henvise hertil, ligesom vi anbefaler, at eventuelle nye regionsrådsmedlemmer får udleveret et eksemplar her.

3.2 Revisionens udførelse

Ved udførelsen af revisionen tages der udgangspunkt i:

- Region Hovedstadens Kasse- og regnskabsregulativ
- Region Hovedstadens Revisionsregulativ
- Budgettet for det reviderede regnskabsår
- Beslutningsreferater fra Regionsråds- og Forretningsudvalgsmøder
- Anden lovgivning af økonomisk relevans (eksempelvis *bekendtgørelse om regionens låntagning og meddelelse om garantier mv. og bekendtgørelse om momsrefusionsordning for kommuner og regioner*)
- Andre meddelelser om økonomiske dispositioner (eksempelvis krav til statsrefusion)

Revisionen tilrettelægges i øvrigt i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik.

Dette indebærer blandt andet, at revisionen udføres ved stikprøver, og at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet og de dele af Region Hovedstadens registreringssystemer og forretningsgange, hvor risikoen for væsentlige fejl eller mangler er størst. Revisionen sigter således ikke mod at opdage eller rapportere uvæsentlige fejl eller mangler, som ikke medfører en ændret helhedsvurdering af regnskabet.

Vi har tilrettelagt vores arbejde således, at vi på de væsentlige områder gennemgår forretningsgangene årligt, mens øvrige områder er revideret efter en rotationsplan.

3.3 Nye uafhængighedsbestemmelser for revisionen

Med virkning fra 01.01.2012 anses regioner, kommuner og kommunale fællesskaber (§60) fremover for virksomheder af væsentlig offentlig interesse:

- Som følge af den særlige offentlige interesse stilles der større krav til revisionsfirmaets uafhængighed.
- Revisor skal følge samme uafhængighedsregler, som ved revision af børsnoterede selskaber, banker, forskningsselskaber mm.

De skærpede uafhængighedskrav indebærer, at:

- Revisionsfirmaets ydelser af ikke-erklæringsopgaver begrænses
- Ingen begrænsninger i ikke-erklæringsopgaver
- Tvungen rotation af revisorerne hvert 7. år

Som udgangspunkt forventer vi ikke væsentlige ændringer i omfanget af den bistand og rådgivning, vi hidtil har ydet til Region Hovedstaden, men vi har skærpet opmærksomheden på hvilke opgaver, vi kan påtage os, og vi har orienteret regionens ledelse om de forholdsregler, vi fremover vil iagttage med henblik på at undgå konflikt med den nye lovgivning.

3.4 Risikovurdering og revisionsstrategi

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte forretningsmæssige og administrative områder, der er af betydning for årsregnskabet.

Vi henviser til vores beretning af 6. februar 2012 vedrørende løbende revision for 2011.

3.5 Revision af forretningsgange og interne kontroller

Revisionen i årets løb har til formål at undersøge og vurdere, om Region Hovedstadens rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt. Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderiregistreringer som grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vi har rapporteret resultatet af revisionen af hver virksomhed til virksomhedens ledelse i servicebreve både i forbindelse med løbende revision og ved statusrevisionen. Forhold, som er så væsentlige, at de efter vores opfattelse bør komme til Regionsrådets kendskab, er rapporteret i vores beretning af 6. februar 2012 vedrørende løbende revision for 2011 samt i nærværende revisionsberetning.

3.6 Drøftelser med direktion og Regionsrådet om risikoen for besvigelser

Fra tid til anden opstår der situationer, der kan give anledning til spørgsmål om, hvorvidt en overtrædelse af gældende forretningsgange skal karakteriseres som fejl, eller der er tale om grovere tilsidesættelse af reglerne. På tilsvarende vis kan der være transaktioner med eksterne parter, der indikerer uregelmæssigheder, det kan være nødvendigt at undersøge. I forbindelse med revision af regnskabet for 2011 er vi af ledelsen blevet informeret om, at der ikke er opstået nye besvigelssager i 2011.

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt regionens ledelse om risikoen for besvigelser, herunder har vi i forbindelse med revisionen af regnskabet for 2011 i lighed med i 2010 haft fokus på blandt andet risikostyring.

Vi har i den forbindelse haft møder med udvalgte virksomheders direktioner med det formål at drøfte risikostrategi i Region Hovedstaden, herunder også risikoen for besvigelser. Drøftelserne omfattede både den styring, der er tilrettelagt og de interne kontroller, som direktionen har implementeret for at forebygge disse risici.

Direktionen for Region Hovedstaden har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at regionen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation eller misbrug af regionens aktiver. Direktionen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til nye besvigelssager i 2011.

Der henvises i øvrigt til afsnit 7.1.8 om mulige tiltag for mere fokus på risikostyring.

4. Sammenfatning samt oversigt over revisionsbemærkninger til besvarelse

4.1 Opfølgning på tidligere afgivne revisionsbemærkninger

Som opfølgning på vores afgivne revisionsbemærkninger vedrørende 2010 kan vi oplyse, at vi i forbindelse med vores løbende revisionsberetning for 2011 af 9. februar 2012 lukkede revisionsbemærkningerne 2010/01, 2010/05 og 2010/09.

I forbindelse med statusrevisionen for 2011 har vi foretaget opfølgning på de øvrige bemærkninger vedrørende 2010, og vi har ved denne opfølgning lukket nedenstående bemærkning:

Nr.	Beskrivelse	Fra løbende beretning
2010/02	Projektbevillinger uddelt af regionen til specifikke formål	Der vil tages initiativ til udarbejdelse af ensartede administrative retningslinjer i forbindelse med uddeling af tilskud til både egne virksomheder og eksterne aktører. Deloitte's kommentar Vi har konstateret, at der er udarbejdet administrative retningslinjer på området, hvorfor vi anser bemærkningen for afklaret.

Nr.	Beskrivelse	Fra løbende beretning
2010/08	Overdragelse af aktiver og forpligtelser mv. vedrørende hospitalsplansflytninger	Problemstillingen vil blive taget op i forbindelse med indkaldelse til den kommende økonomirapport. Herudover vil emnet blive drøftet i de respektive fora for regnskabschefer og økonomichefer med henblik på løsning af de resterende udeståender. Deloitte's kommentar: Vi har konstateret, at der i 2011 er sket overdragelse af gældsposterne, ligesom der er sket overdragelse af anlægsaktiverne, om end dette i nogle tilfælde er foretaget forkert. Vi vurderer dog, at dette forhold er af mindre betydning for vurdering af årsregnskabet, hvorfor vi anser bemærkningen for afklaret.

Det betyder, at de resterende 4 revisionsbemærkninger vedrørende 2010 (nr. 2010/03, 2010/04, 2010/06 og 2010/07) holdes i erindring. Vores kommentarer til disse bemærkninger er indarbejdet i relevante afsnit, som skitseret nedenfor.

4.2 Revisionsbemærkninger fra revisionen af årsregnskab 2011

I forbindelse med revision af regnskabet for 2011 har vi afgivet en ny revisionsbemærkning, og viderefører 5 revisionsbemærkninger vedrørende 2010.

Generel del

2010/03: Anlægsaktiver under udførelse

2010/04: Anlægsaktiver, registrering og kvalitetssikring

2010/05: Bevillingskontrol

2010/06: Ressourcer i hospitalernes økonomiafdeling

2010/07: Investeringsregnskaber

2011/01: Egenkapitalopgørelse

5. Særlige problemområder

5.1 Anlægsaktiver

Region Hovedstadens regnskabspraksis omkring anlægsaktiver er beskrevet i bilag til Kasse- og regnskabsregulativet. Disse foreskriver, at alle investeringer (Dranst 3 bevillinger) skal aktiveres i anlægskartoteket under nærmere bestemte aktivkategorier. Således skal alle igangværende bevillinger medtages under særligt område "*anlægsaktiver under udførelse*", og afsluttede bevillinger medtages under de aktivgrupper, som investeringerne vedrører.

5.1.1 Anlægsaktiver under udførelse

Region Hovedstaden har materielle anlægsaktiver under udførelse for 1.325 mio.kr. I henhold til anvendt regnskabspraksis foretages der ikke afskrivninger på disse aktiver indtil tidspunktet, hvor aktiverne færdigmeldes, tages i anvendelse og overføres til den aktivgruppe, de tilhører.

Vi har tidligere anbefalet, at der rettes ledelsesmæssigt fokus på korrekt håndtering af anlægsaktiver under udførelse således, at der sker rettidig registrering af anlægsaktiver, og at anlægsaktiver under udførelse overføres til relevante anlægsgrupper i takt med, at de færdiggøres.

Vi kan oplyse, at ledelsen har taget initiativ til at opdatere forretningsgangene for anlægsområdet samt afholdelse af workshop i slutning af august 2012 med blandt andet deltagelse af hospitalernes regnskabschefer og revisionen med henblik på at få løst op for denne problemstilling.

Vi er enige med ledelsen i, at dette vil kunne være en effektiv løsningsmodel, men indtil vi har set resultatet af de igangsatte initiativer, har vi valgt at holde nedenstående revisionsbemærkning fra 2010 i erindring.

Revisionsbemærkning 2010/03

Vi skal anbefale, at der sikres det nødvendige ledelsesmæssige fokus på korrekt håndtering af igangværende anlægs/investeringssager, og at materielle anlægsaktiver under udførelse flyttes fra denne regnskabskategori, når anlægsarbejdet er afsluttet, så det sikres, at afskrivning på anlægsaktiverne påbegyndes rettidigt, ligesom det er vigtigt, at der foretages en afstemning mellem investeringsoversigten og kategorien anlæg under udførelse.

5.1.2 Anlægsaktiver, registrering og kvalitetssikring

I forbindelse med vores gennemgang af anlægskartoteket og registreringer af anlægsaktiver kan vi fortsat konstatere, at registreringerne på hospitalerne sker ud fra forskellige forudsætninger.

Det er vores vurdering, at denne forskel i registreringspraksis har været med til at komplicere arbejdet med at overdrage aktiverne ved flytning af afdelinger (hospitalsplansflytningerne), ligesom det i nogle tilfælde kan være medvirkende årsag til, at aktiverne ikke afgangsføres rettidigt, da det er en anden afdeling, der skrotter aktiverne end dem, der har ansvaret for dem.

Vi har ved gennemgang af anlægskartoteket for Herlev Hospital konstateret, at Sygeplejeskolen ikke er afgangsført i anlægskartoteket i forbindelse med, at den oprindeligt blev overdraget til staten. Regionen har i 2011 tilbagekøbt sygeplejeskolen, hvorfor den nu er registreret 2 gange i anlægskartoteket. Forholdet er overført til afsnit 6.1 "Oversigt over fundne fejl og usikkerheder i regnskabet."

Vi har ligeledes konstateret, at der i 2011 er registreret tilgange på anlægsaktiverne på ca. 116 mio.kr., som er ført direkte over egenkapitalen som en korrektion. Disse anlægsaktiver skulle rettelig have

været tilgængeligt i anlægskartoteket i tidligere år og er således udtryk for, at der fejlagtigt tidligere er sket udgiftsførsel heraf.

På denne baggrund skal vi anbefale, at der sker en opdatering af kompetencerne hos de ansatte, der har ansvaret for anlægsområdet, således at en kvalitetssikring af det eksisterende anlægskartotek sker på et ensartet grundlag i hele regionen.

Det er vores vurdering, at ledelsens initiativ om afholdelse af workshop i august 2012 og udarbejdelse af nye forretningsgange for anlægsområdet vil være med til at forbedre de ansattes kompetencer på dette område, men indtil vi har set resultatet af de igangsatte initiativer, har vi valgt at holde nedenstående revisionsbemærkning fra 2010 i erindring.

Revisionsbemærkning 2010/04

Vi skal anbefale, at der sikres det nødvendige ledelsesmæssige fokus på ajourføring af anlægskartoteket med korrekt og rettidig registrering af til- og afgang på anlægsaktiver samt korrektioner vedrørende eksisterende registrerede aktiver, således at det er muligt at foretage opfølgning på omkostningsbaserede bevillinger.

5.2 Nyt økonomisystem Reflex

5.2.1 Implementering

Implementering af nyt økonomisystem REFLEX er igangsat. I forbindelse med implementeringen af Reflex er der fra centralt hold anvendt mange ressourcer på uddannelse af medarbejdere i økonomiafdelingen og på udarbejdelse af grundlæggende forretningsgange for alle områder, ligesom der er fastlagt klare rutiner for, hvorledes driften i administrationerne skal køre. Vi er bekendt med, at der er etableret et centralt korps af medarbejdere, der kan assistere virksomhederne i implementeringsfasen, til støtte, support og sikring af en ensartet proces hos alle virksomhederne.

Vi er enige med ledelsen i, at en systematisk, struktureret overvåget proces er afgørende for at opnå de forventede administrative synergier ved implementering af nyt økonomisystem.

5.2.2 Ressourcer i hospitalernes økonomiafdelinger

Der er etableret en styregruppe samt diverse arbejdsgrupper, vedrørende implementering af nyt økonomisystem med deltagelse af mange centralt ansatte fra hospitalernes økonomiafdelinger. Det er vores opfattelse, at det har krævet og fortsat vil kræve mange ressourcer at komme igennem denne implementering i de kommende år. Det er ligeledes vores vurdering, at det er vigtigt, at virksomhederne har de nødvendige ressourcer til at varetage de daglige bogførings- og afstemningsrutiner samtidig med denne implementering. Vi har i forbindelse med revisionen konstateret, at der på flere hospitaler er balancekonti, som ikke er ajourførte og afstemte, herunder uforbrugte forskningsmidler, anlægskartotek, interne mellemværender mv. Det er vores opfattelse, at disse forhold isoleret ikke kan generere en væsentlig fejl i årsregnskabet, men det er vores anbefaling, at ledelsen retter fokus på virksomhederne for at vurdere, om der er områder, hvor det kan være nødvendigt at tilføre ressour-

cer/kompetencer til at sikre, at drift og balancekonti er afstemt og veldokumenterede, inden de enkelte virksomheder overgår til nyt økonomisystem. Vi vurderer fortsat, at dette område er meget højaktuelt, hvorfor vi holder vores revisionsbemærkning herom fra 2010 i erindring.

Revisionsbemærkning 2010/06

Vi skal anbefale, at der sikres det nødvendige ledelsesmæssige fokus på fordeling og kompetenceudvikling af ressourcer til at sikre, ajourføring og afstemning af alle drifts- og balancekonti på virksomhederne samt kvalitetssikring heraf, inden de enkelte virksomheder overgår til det nye økonomisystem.

5.3 Investeringsregnskaber, anlægssager

I 2011 har vi foretaget revision af 48 anlægsregnskaber afsluttet i 2011, heraf er de 19 regnskaber politisk forelagt på regionsrådsmødet i januar 2012. 29 investeringsregnskaber forelægges sammen med denne beretning til godkendelse. Regnskaberne er forsynet med forskellige konklusioner, hvor nogle er med forbehold, supplerende oplysning og nogle er med en konklusion uden forbehold eller supplerende oplysning.

Forbeholdene og de supplerende oplysninger i regnskaberne indeholder forskellige problemstillinger, herunder manglende overholdelse af regler, manglende dokumentation for regeloverholdelse, manglende dokumentation for budgetter, manglende dokumentation for afholdte udgifter, forkert, for meget eller manglende indregning af udgifter i investeringsregnskaberne, således at bevillinger og afholdte udgifter ikke kan sammenholdes.

Status på investeringsregnskaberne er følgende:

Virksomhed	Beskrivelse	Bevilling	Status
Bispebjerg Hospital	Elforsyning, renovering	14.000	Afsluttet
Bispebjerg Hospital	Energibesparende foranstaltninger 2009 (ventilation og belysning)	14.430	Afsluttet
Bispebjerg Hospital	Operationsstuer	14.000	Afsluttet
Frederiksberg Hospital	Udvidelse af den urologiske kapacitet	22.300	Afsluttet
Gentofte Hospital	Nybygning i Grønnegårdene	477.800	Afsluttet
Gentofte Hospital	Vinduer og Tage 2008–2009	29.000	Afsluttet
Helsingør Hospital	Energibesparende foranstaltninger 09 (2 enkeltprojekter vedr. ventilation)	10.797	Afsluttet
Herlev Hospital	Digitalisering af den kliniske mammografi (HP)	40.900	Afsluttet
Herlev Hospital	MR-scanner (ekstremitetsscanner)	10.300	Afsluttet
Herlev Hospital	Strålekapacitet (310.800 i oversigt)	360.000	Afsluttet
Herlev Hospital	Cytostaticaenhed	13.800	Afsluttet
Herlev Hospital	Indledende anlægsarbejder som følge af hospitalsplanen	23.000	Afsluttet
Herlev Hospital	Etablering/udbygning af mammografiscreening	12.000	Afsluttet
Hillerød Hospital	Renovering af nødstrømsanlæg (opgradering af nødstrømsanlæg)	21.000	Afsluttet
Hvidovre Hospital	Renovering af ventilationsanlæg 4. etape	64.000	Afsluttet
Rigshospitalet	Pavillon	55.800	Afsluttet
Rigshospitalet	Udmøntning af midler til stråleaccelerator	22.500	Afsluttet
Rigshospitalet	Opgradering af PET/CT scanner	14.000	Afsluttet
Sundhed Fælles	Etablering af 112 model på vagtcentral	10.600	Igangværende
Sundhed fælles	Vagtcentral	28.400	Igangværende
Bispebjerg Hospital	Akut kræftbehandling – MR scanner	41.000	Afsluttet
Bispebjerg Hospital	Udskiftning af tekniske anlæg og installationer	15.300	Afsluttet t
Glostrup Hospital	Renovering Etape V	304.764	Afsluttet
Herlev Hospital	Kræftbehandlingsapparat over 2,5 mio.kr.	12.000	Afsluttet
Herlev Hospital	Akut kræftbehandling	11.500	Afsluttet
Hillerød Hospital	Ny Hospital Nordsjælland	18.000	Afsluttet

Virksomhed	Beskrivelse	Bevilling	Status
Hvidovre Hospital	Anlægsbevillinger til akut kræftbehandling	36.000	Igangværende
Rigshospitalet	Udvidelse af fødekapacitet	9.003	Afsluttet
Rigshospitalet	Donation af PET/MR skanner	11.007	Afsluttet

I henhold til Kasse & regnskabsregulativet skal der senest 3 måneder efter afslutning af et anlægsarbejde udarbejdes investeringsregnskab for projektet, og overstiger anlægsbevillingen eller de samlede udgifter 10 mio.kr., skal investeringsregnskabet revideres og forsynes med revisionspåtegning.

Der er udarbejdet en oversigt over afsluttede investeringsregnskaber over 10 mio.kr., der skal revideres som et bilag i regnskabet. Ved gennemgang af denne oversigt har vi konstateret, at denne ikke er fuldstændig, da den kun indeholder de regnskaber, der er afsluttet i 2011. Der skal således tillægges 4 investeringsregnskaber, som blev registreret som afsluttet i 2010, men som først er endeligt afsluttet i 2011.

Vi har modtaget størstedelen af investeringsregnskaber vedrørende 2011 til revision medio juni, og de sidste investeringsregnskaber er varslet færdige i løbet af eftersommeren. Der er således ikke sket rettidig overdragelse til revisionen.

Der er i 2012 sket en opstramning omkring kvalitetssikring af investeringsregnskaberne og den underliggende dokumentation, idet der er udpeget en kvalitetssikringsperson i Koncernøkonomi, som sørger for indsamling og kvalitetssikring af dokumentationen. Denne funktion er implementeret i juni 2012, hvorfor den fulde effekt først vil kunne ses fremadrettet. Som følge heraf vil vi først fremadrettet kunne følge op på effekten heraf, hvorfor vi har valgt af holde nedenstående bemærkning fra 2010 i erindring.

Revisionsbemærkning 2010/07

Vi skal anbefale, at der sikres det nødvendige ledelsesmæssige fokus på, at investeringsregnskaber udarbejdes rettidigt, og at det sikres, at alle dokumenter opbevares tilgængeligt til brug for revision og dokumentation over for myndighederne, og at der er fokus på at fremfinde manglende regnskabsdokumentation for afsluttede anlægsregnskaber.

5.4 Egenkapitalopgørelse

Vi har foretaget revision af egenkapitalopgørelsen for 2011. Vi har i den forbindelse konstateret, at der er foretaget en række posteringer direkte på egenkapitalen, som fremgår af note 16 i årsregnskabet. Vi har nedenfor redegjort for nogle af de væsentligste forhold.

Som det fremgår af afsnit 5.1.2 "Anlægsaktiver, registrering og kvalitetssikring" er der tilgangsført anlægsaktiver for 116 mio.kr. vedrørende tidligere år, som er posteret direkte på egenkapitalen. Posteringen indgår i posten "Nettoanlægsændringer. Fejlrettelser i anlægskartoteket og ændringer vedrø-

rende gavefinansierede aktiver." Da anlægsaktiverne ikke er aktiveret rettidigt i tidligere år, er vi er enige i den regnskabsmæssige behandling heraf i 2011.

I forbindelse med reguleringen af tjenestemandspensionsforpligtelsen i 2010 blev der ved en fejl ikke reguleret for tjenestemandspensionsforpligtelser på 207 mio.kr., som var bogført på andre lønstatuskonti. Beløbet er reguleret over egenkapitalen i 2011, og vi er enige i den regnskabsmæssige behandling heraf.

Vi har konstateret, at der i posten "Samleposteringer KMD ØS" indgår 320 mio.kr., som vedrører mellemregninger mellem årene. Denne post er reelt udtryk for gæld til leverandører for afholdte udgifter på de hospitaler, der anvender KMS ØS som finanssystem. Disse posteringer skulle derfor rettelig være præsenteret som kortfristet gæld og ikke som en del af egenkapitalen. Denne klassifikationsfejl har ingen betydning for driftsregnskabet eller for den efterfølgende betaling til leverandørerne. Fejlen er overført til afsnit 6.1 "Oversigt over fundne fejl og usikkerheder i regnskabet".

Revisionsbemærkning 2011/01

Vi skal anbefale, at der sikres det nødvendige ledelsesmæssige fokus på kvalitetssikring af egenkapitalposteringer inden årsregnskabet udarbejdes.

5.5 Projektregnskaber med ekstern finansiering

Ved vores revision af projektregnskaber i 2011 har vi i flere tilfælde konstateret projekter, hvor der er mindreforbrug, og man således står med et tilbagebetalingskrav. Ved vores revision har vi herefter konstateret, at der ikke er sket indregning af alle udgifterne, ligesom vi har gjort opmærksom på mulighed for indregning af yderligere overheadomkostninger. Indregning af disse yderligere omkostninger har bevirket, at de korrigerede regnskaber ikke har mindreforbrug, når alt er medregnet, og herved er tilbagebetalingsforpligtelsen væsentligt reduceret og/eller elimineret.

Vi modtager hvert år mange projektregnskaber til revision, både almindelige projektregnskaber, der skal sendes til danske myndigheder og EU-projekter. Det er vores opfattelse, at kvaliteten af de projektregnskaber, vi modtager til revision, er meget svingende, men generelt vurderer vi, at kvaliteten er for lav, selvom vi på nogle områder kan se en begyndende effekt af kursusdeltagelse og kvalitetssikring. Der er mange fejl i regnskaberne, regnskabsdokumentationen er utilstrækkelig, der dedikeres ikke altid tilstrækkelige ressourcer på dette område, og der fortages ikke tilstrækkelig kvalitetssikring af projektregnskaberne inden de overdrages til revision. Det betyder, at vi bruger mange ressourcer for at kunne afslutte revisionen af projekterne. Fejlbehæftede projektregnskaber øger endvidere risikoen for, at tilskudsmodtager ikke får tildelt de tilskud, de er berettiget til. Dette gælder særligt for EU-projekterne, hvor der stilles væsentligt strengere krav til både dokumentation og indhold, end tilfældet er for projektregnskaber til danske tilskudsmyndigheder.

Risikoen ved for dårlig dokumentation er, at tilskudsmyndigheden kan tilsidesætte regnskabet under henvisning til, at betingelserne for at udbetale tilskud ikke er opfyldt. Det er vores vurdering, at der

fortsat er behov for ledelsesmæssig fokus på dette område, så det sikres, at der er de nødvendige ressourcer og kvalifikationer til at tilrettelægge et hensigtsmæssigt styrings- og rapporteringsgrundlag inden opstart af projekterne og at varetage udarbejdelse af projektregnskaberne og den underliggende regnskabsdokumentation.

I forbindelse med vores beretning af 6. februar 2012 blev der redegjort for de af regionen iværksatte tiltag til imødegåelse af fejl og dermed risiko for tab af tilskudsmidler. Det fremgår heraf, at der afholdes kurser for relevante medarbejdergrupper, og der vil blive udarbejdet en præcisering af de administrative retningslinjer på området.

For at sikre en mere hensigtsmæssig og smidig proces i forbindelse med færdiggørelse og aflæggelse af regnskab, er der i samarbejde med Deloitte etableret en webbaseret platform DOL (Deloitte On Line) til aflevering af regnskaber og dokumentationsmateriale. Herved sikres, at kommunikation dokumenteres, og der altid er styr på det enkelte projekts status, herunder hvilke personer der har ansvaret for projektet.

For så vidt angår EU projekterne er der nedsat arbejdsgruppe med henblik på at sikre kvaliteten af projektregnskaberne og ensrette praksis på området.

På nuværende tidspunkt er arbejdet hermed ikke helt tilendebragt, og vi finder fortsat, at der er behov for fokus på dette område, og det er vigtigt, at der fortsat sker en kvalitetssikring af projektregnskaberne, og at der udarbejdes den fornødne dokumentation for bevillinger og udgifter.

5.6 Bevillingskontrol

Vi har som led i vores revision af regionens årsregnskab foretaget kontrol af virksomhedernes overholdelse af tildelte bevillinger. Bevillingsniveauet er bortset fra enkelte områder givet pr. virksomhed og fordelt på løn, øvrig drift, indtægter samt omkostningselementer.

Det er vores vurdering, at Region Hovedstadens økonomistyring og rapportering er blevet betydeligt bedre gennem de sidste år, og det er vores overordnede vurdering, at regionens tætte opfølgning på virksomhedernes månedsrapportering har haft den tilsigtede effekt. Vi skal dog anbefale, at der sker en tættere opfølgning på omkostningselementerne. For bevillingsområderne på Sundhedsområdet og Regional udvikling gælder for 2011, at der ved årsregnskabsaflæggelsen kan konstateres væsentlige mindreforbrug i forhold til de givne bevillinger. Dette er formelt i overensstemmelse med gældende bevillingsregler, men efter vores opfattelse, er en formel overholdelse af regelsættet ikke tilstrækkeligt. Vi skal her begrunde hvorfor.

Det fremgår således af regnskabet, at den samlede afvigelse i forhold til 4. ØR i det omkostningsbase-rede regnskab udgør et mindreforbrug på 820,4 mio.kr. svarende til en samlet procentafvigelse på 2,6%.

På nær et enkelt område (Handicap), er der ikke foretaget økonomisk overskridelse af bevillinger, og Styrelseslovens § 40, stk.2 er dermed i alt overvejende grad overholdt.

Økonomisk styringsmæssigt er det efter vores opfattelse derimod ikke tilfredsstillende. På stort set alle bevillingsområder er de underliggende opgaver enten udført billigere/mere effektivt end budgettet eller slet ikke opfyldt. De således ikke udnyttede bevillinger kunne derfor eventuelt være benyttet på områder, der på grund af budgettet ikke har været tilgodeset ved Regionsrådets bevillingsfastsættelser.

For at Regionsrådet skal kunne reagere herpå, er det en forudsætning, at denne viden forelægges Regionsrådet inden årets udgang og ikke først, når årsregnskabet foreligger.

Vi skal anbefale, at det i forbindelse med indførelse af budgetloven vurderes, hvilke informationer, og på hvilke tidspunkter, regionsrådet skal have mulighed for at revurdere ressourceudnyttelsen i tilfælde, hvor det kan konstateres, at der på årsbasis vil være et væsentligt misforhold mellem bevilling og faktisk udnyttelse. Sådanne informationer, i form af negative tillægsbevillinger, vil, i modsætning til i dag, give Regionsrådet mulighed for f.eks. at igangsætte eller udvide andre aktiviteter inden for den fastlagte samlede økonomiske ramme.

Revisionsbemærkning 2010/05

Selvom der er konstateret væsentlige forbedringer i økonomistyringen, er der konstateret et mindre merforbrug på 25,5 mio. kr. på et enkelt bevillingsområde (Handicap) i strid med styrelseslovens bestemmelser.

5.7 Tjenestemandspensionsforpligtelse

I henhold til Region Hovedstadens regnskabspraksis er der for regnskabsåret 2010 rekvireret ny aktuarberegning af Region Hovedstadens tjenestemandspensionsforpligtelse, der skal indhentes hvert 3. år.

Ved opgørelse af Forpligtelsen 2011 er der således taget udgangspunkt i den aktuarberegning, der blev modtaget i 2010.

Beregningen viser, at Region Hovedstaden har en samlet tjenestemandspensionsforpligtelse på 5.954,6 mio.kr. Tjenestemandspensionsforpligtelsen er øget med 39,1 mio.kr. siden sidste år. Ændringen på 39,1 mio.kr. består af en tilgang i det omkostningsbaserede regnskab på 128,7 mio.kr. svarende til, at der er hensat 20,3% af skalatrinslønnen til tjenestemænd og fradrag på 89,6 mio.kr. for udbetalte pensioner.

Såfremt Indenrigsministeriet ikke forhøjer den årlige hensættelsesprocent af skalaløntrinet fra de nuværende 20,3%, er der efter vores opfattelse risiko for, at Region Hovedstaden også i 2013, når der rekvireres en ny aktuarberegning af den samlede tjenestemandspensionsforpligtelse, igen vil afstedkomme en betydelig korrektion af tjenestemandspensionsforpligtelsen.

Det kan oplyses, at tjenestemandspensionsforpligtelsen er opgjort i overensstemmelse med de af Indenrigsministeriet fastsatte reguleringssatser.

I forbindelse med afgivelse af vores erklæring om "*Statsrefusion af tjenestemandspensioner*" konstaterede vi, at der er en difference på ca. 38 mio.kr. mellem det af regionen opgjorte tilgodehavende vedrørende statsrefusion af tjenestemandspensioner og det i bogføringen registrerede beløb. Vi kan oplyse, at ledelsen har igangsat en afstemningsproces af differencen, som endnu ikke er tilendebragt.

6. Oversigt over årsregnskab 2011

6.1 Oversigt over fundne fejl og usikkerheder i regnskabet

Omkostningsbaseret regnskab

	<u>Resultat opgørelse mio.kr.</u>	<u>Aktiver mio.kr.</u>	<u>Gæld mio.kr.</u>	<u>Egen- kapital mio.kr.</u>
Ifølge det omkostningsbaserede årsregnskab	1.393	23.230	18.335	4.895
Fælles				
Manglende afgangsførsel af sygeplejeskolen fra anlægskartoteket (afsnit 5.1.2)	-	-50		-50
Klassifikation af mellemregninger mellem årene på KMD-ØS hospitalerne (afsnit 5.4)	-		320	-320
Reduktion af gæld vedrørende overdragelse af sociale institutioner (afsnit 11.2)			-40	40
	<u>1.393</u>	<u>23.180</u>	<u>18.615</u>	<u>4.565</u>

Der er redegjort for de oplistede fejl og mangler i de respektive afsnit i beretningen, hvortil der henvises.

Vi er enige med ledelsen i, at nettoeffekten af ovenstående ikke korrigerede fejl ikke er væsentlige for årsregnskabet.

Vi har herudover i forbindelse med revisionen konstateret forhold af mindre betydning for årsregnskabet, som vi har kommunikeret til koncernøkonomi, der har oplyst til os, at de nævnte forhold er berigtiget i regionens bogføring for 2012.

7. Kommentarer til den udførte revision

7.1 Tværgående områder

7.1.1 Løn

Som opfølgning på vores revisionsberetning af 9. februar 2012 kan vi oplyse, at vi har afsluttet vores lønsagsrevision vedrørende direktion og politikere. Vores revision heraf har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

I forbindelse med statusrevisionen har vi kontrolleret, at hospitalerne har foretaget afstemning mellem lønmodulet og bogføringen, og vi har kontrolleret, at der er foretaget afstemning af den indberettede løn til SKAT. Vores gennemgang af disse afstemninger har ikke givet anledning til bemærkninger.

7.1.2 Omkostninger

Vi har foretaget revision af omkostninger ved test af regionens implementerede kontroller på området, herunder særligt funktionsadskillelse ved godkendelse og oprettelse af kreditorstamdata og ved gennemførelsen af vores serviceeftersyn og ved statusrevisionen.

Ved vores revision af virksomhederne har vi konstateret, at de kontrolniveauer, der er vedtaget for indkøb, er meget forskellige, og i nogle tilfælde mangler funktionsadskillelse, hvorfor det er nødvendigt at foretage supplerende kontroller for at overholde regler for attestation og anvisning. Det er ikke i alle tilfælde, at disse supplerende kontroller er udført. Derudover har vi ved vores revision konstateret, at der er en række modtagne fakturaer, der ikke er behandlet og derfor ikke er registreret i regionens regnskab i det regnskabsår, de vedrører. Vi har konstateret, at der i virksomhedernes balancer henstår tilgodehavender fra leverandører, idet kreditnotaer sendes til virksomhederne til inddrivelse, når der ikke er en faktura at modregne i. Vi vurderer ikke, at disse forhold er væsentlige for vurderingen af årsregnskabet, men forholdene er omtalt i revisionsbreve til de berørte hospitaler for at sikre, at disse forhold fremadrettet får det rette ledelsesmæssige fokus.

7.1.3 Eventualrettigheder og forpligtelser

Vi har foretaget en gennemgang af garanti- og eventualrettighedsfortegnelsen pr. 31. december 2011.

Vi har i den forbindelse indhentet advokatbreve fra 6 advokatforbindelser, som Region Hovedstaden har haft sager med, til vurdering af, om der eksisterer verserende eller truende retssager samt erstatningskrav, som må antages at kunne øve indflydelse på Region Hovedstadens årsregnskab, og som ikke er kommet til udtryk heri.

Af advokatbrev fra Kammeradvokaten fremgår, at Region Hovedstaden har stævnet Region Sjælland og Den selvejende Institution Filadelfia. Det fremgår endvidere, at sagen er ved at blive forliget mod at hver part bærer egne sagsomkostninger samtidig med indgåelse af en fremadrettet samarbejdsaftale med Region Sjælland om behandling af patienter. Forholdet har ikke påvirket regnskabet for 2011.

Vi har ved gennemgang af modtagne advokatbreve endvidere konstateret, at der er enkelte tilfælde, hvor en leverandør har rejst krav mod regionen i forbindelse med udbud.

Vi har konstateret, at ingen af de rejste krav på nuværende tidspunkt har resulteret i egentlige sagsanlæg.

Vi har fået oplyst af ledelsen, at regionen har tegnet en forsikring til dækning af eventuelle erstatningskrav. Forsikringen dækker dog først for skader konstateret efter 1. januar 2012.

Revisionen har ikke herudover givet anledning til bemærkninger.

7.1.4 Formkrav til regnskabsaflæggelsen

Det er vores vurdering, at regnskabet for 2011 i al væsentlighed overholder alle formkrav, således som det er fastsat i lovgivningen og regionens interne retningslinjer.

7.1.5 Regionens it-anvendelse

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring regionens væsentlige it-platforme med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Region Hovedstaden har Deloitte revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller i regionen, herunder både manuelle kontroller og kontroller der automatisk udføres af de brugersystemer, regionen anvender. Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Region Hovedstaden, har vi identificeret følgende væsentlige områder til forbedring på tværs af de reviderede systemer:

- Ensretning af procedurer for brugerhåndtering, herunder dokumentation for oprettelse, ændring og nedlæggelse af brugeradgange, samt etablering af procedurer for periodisk gennemgang af brugerprofiler med henblik på validering af de tildelte adgangsrettigheder.
- Logningskrav samt gennemgang af logs bør etableres på alle relevante systemer og platforme.
- Generel styrkelse af den logiske sikkerhed på systemer og platforme samt begrænsning af tildelte adgange til udviklere (interne samt eksterne)

Det har for applikationerne, GS!åben (CSC), Aspect/4 (IBM) og ERS (IBM) ikke været muligt for os at foretage en vurdering af de interne kontroller, som disse eksterne leverandører varetager på vegne af Region Hovedstaden i form af revisionserklæringer, idet vi har fået oplyst, at der ikke i de foreliggende aftaler med leverandørerne er etableret bestemmelser herom. Det har dermed ikke været muligt for os at vurdere, om de kontroller, som ledelsen har valgt at outsource, medvirker til en betryggende system-, drifts- og datasikkerhed. Vi har, i det omfang vi har fundet nødvendigt, foretaget udvidet revision på disse områder, men der kan være forøgede uafdækkede risici på de outsourcete områder, det ikke har været muligt at afdække i forbindelse med vores revision. Vi anbefaler, at der træffes konkrete aftaler med outsourcing leverandører om gennemførelse af revision af – eller tilvejebringelse af revisionserklæring om – de outsourcete områder. Vi har fået oplyst, at regionen har valgt ikke at betale for revisionserklæringer på disse systemer.

7.1.6 Forvaltningsrevision

Der er i 2011 (og i de første måneder af 2012) udført en udvidet forvaltningsrevisionsanalyse af kapacitetsudnyttelsen for så vidt angår CT-scannere. Analysen blev igangsat med afsæt i regionens kræftplan fra marts 2011, som indeholdt en anbefaling om igangsættelse af en analyse af CT-scannerkapaciteten. Der er udarbejdet en afrapportering, som er forelagt Regionsrådet.

Analysen fokuserede på at opgøre den aktuelle kapacitet og kapacitetsudnyttelse samt på at belyse eventuelle barrierer for en øget udnyttelse. Analysen omfattede endvidere en afklaring af behovet for en fremadrettet monitorering af kapaciteten samt en opfølgning på anbefalingerne fra rapporten "*Inspiration til effektiv anvendelse af CT-scannere*" (udarbejdet af DSI). Endelig omfattede analysen en belysning af betydningen af afdelingernes teknologiske stade i forhold til optimering af patientsikkerhed/strålingsbelastning, tidssvarende diagnostik og modalitetsvalg samt forskning og udvikling.

Analysen viste, at der var en god kapacitetsudnyttelse på 7 ud af 12 radiologiske afdelinger, og at der samlet set var mulighed for at øge kapacitetsudnyttelsen. Analysen pegede endvidere på muligheder for at se på øget aktivitet ved det nuværende antal scannere gennem ændret driftspraksis, reduktion i nedlukningen og udvidelse af åbningstiden.

7.1.7 Øvrig forvaltningsrevision

Lovpligtig forvaltningsrevision ud over ovennævnte undersøgelser og tiltag er udført som en integreret del af den finansielle revision.

Revisionen af sparsommelighedselementet har primært bestået i vurdering af sparsommelighed i forbindelse revision af investerings- og tilskudsregnskaber. Derudover kan vi konstatere blandt andet i forbindelse med revision af institutionsniveauet, at hovedparten af regionens indkøb foretages via indgåede indkøbsaftaler.

Revisionen af regionens økonomistyring har primært været rettet mod den løbende budgetopfølgning og omfanget af økonomirapportering til den øverste ledelse. Vi kan konstatere, at rapporteringen i

løbet af året til regionsrådet gives på et meget overordnet niveau, idet der fokuseres på, om bevillingen overholdes. Til Koncerndirektionen udarbejder virksomhederne økonomirapporter, som kvalificeres af den centrale controllerfunktion. Rapporteringen giver efter vores opfattelse et kvalificeret grundlag for at overvåge bevillingsoverholdelse.

Revisionen af produktivitet og effektivitet er primært udført ved indhentelse og opfølgning på produktionsdata. Vi har udarbejdet særskilt beretning om revision af aktivitetsbaserede tilskud, hvortil vi henviser.

7.1.8 Risikostyring og god offentlig ledelse

I forlængelse af arbejdet med risikostyring hvor vi sidste år havde arrangeret besøg på en tysk hospitalsenhed i Berlin: Vivantes – et mellemstort hospital med 13.000 medarbejdere, havde vi i maj måned i år arrangeret møde på Karolinska i Stockholm med deltagelse af repræsentanter for Region Syddanmark og Region Hovedstaden.

Formålet med mødet var at se, hvordan Karolinska definerer risikostyring og arbejder hermed, herunder hvilke typer risici der opereres med, arbejdsprocessen, rapporteringsfasen mv.

Som det fremgik af beretningen for 2010 er god offentlig ledelse, risikostyring og hermed tilrettelæggelse af ledelses- og kontrolsystemer i stigende grad på dagsordenen hos de øverste ledelseslag i regionerne. Baggrunden for denne udvikling er primært et erkendt behov for at arbejde mere struktureret med ledelsessystemet. Endvidere har "skandaler" – både i den offentlige og den private sektor skabt øget fokus på god ledelsesskik og risikostyring.

Ser man på "skandalerne", er der fire overordnede årsager, som isoleret eller i samspil går igen:

1. Utilstrækkelig viden og tilsyn
2. Mangel på overblik
3. Ringe interne ledelses- eller kontrolsystemer
4. Utilstrækkelig revision/lovgivning

Regionens ledelse lægger i denne forbindelse vægt på, at der allerede som et led i kvalitetspolitikken og herunder akkreditering af regionens hospitaler er defineret og måles på en række relevante risikoparametre, der er en omfattende indberetning af utilsigtede hændelse mv., der er et patientklagesystem, hvor resultaterne også anvendes til lærings i organisationen, og der er generelt i sundhedsvæsenet en overordentlig høj opmærksomhed omkring forebyggelse af fejl og utilsigtede hændelser. Det kan dog efter vores opfattelse med fordel overvejes en model, der samler alle risikoelementer, som man løbende kan følge udviklingen i, og dermed evaluere om iværksatte tiltag har den ønskede effekt.

8. Sundhedsområdet

Revisionen af sundhedsområdet for 2011 er foretaget dels ved besøg på virksomhederne, dels på de til virksomhederne knyttede institutioner og tværgående enheder.

Bevillingsoverholdelse

Sundhedsområdets bevillingsniveau er en nettoramme for hver enkelt virksomhed, som i den løbende opfølgning bliver opdelt på løn, øvrig drift og indtægter. Der foretages fortsat ikke løbende opfølgning på omkostningsselementerne.

På sundhedsområdet er i det udgiftsbaserede regnskab realiseret et samlet netto mindreforbrug på 583,8 mio.kr. før administration og renter, hvoraf Sundhed Fælles udgør 138,9 mio.kr., og hospitalerne Frederiksberg, Herlev, Psykiatrien og Rigshospitalet udgør henholdsvis 28,6 mio.kr., 65,9 mio.kr., 35,3 mio.kr. og 121,6 mio.kr. Der er ingen hospitaler, der udviser merforbrug i 2011.

Det omkostningsbaserede regnskab udviser mindreforbrug på 671,5 mio.kr., hvoraf Sundhed Fælles udgør 172,2 mio.kr., og hospitalerne Frederiksberg, Herlev, Psykiatrien og Rigshospitalet udgør henholdsvis 41,7 mio.kr., 65,2 mio.kr., 40,2 mio.kr. og 133,7 mio.kr. Der er ingen hospitaler, der udviser merforbrug i 2011.

8.1 Sundhedsområdets regnskab 2011 ifølge vores vurdering

Sundhedsområdet for Region Hovedstaden er sammensat af virksomheder fra de 4 sammenlagte myndigheder, der anvender 4 forskellige økonomisystemer. I Region Hovedstaden er det besluttet at anvende et fælles økonomisystem til aflæggelse af koncernregnskabet for regionen. Dette bevirker, at virksomhederne registrerer i deres egne økonomisystemer, og der sker herefter overførsel til det fælles økonomisystem Maconomy via interfaces. Dette medfører, at der skal afsættes betydelige ressourcer til udarbejdelse af konsoliderede omkostningsbaserede økonomirapporter, der derfor kun udarbejdes kvartalsvis. Ligeledes skal der gennemføres en lang række afstemningsprocedurer til sikring af, at alle data er blevet overført korrekt til Maconomy. I regnskabsåret 2011 er der ændret model for overførsel af data, hvilket har bevirket, at det ikke umiddelbart er muligt at afstemme registreringerne fra det oprindelige økonomisystem KMD ØS over til Maconomy.

Problemstillingen forventes først afklaret med implementeringen af det nye REFLEX økonomirapporteringssystem, der først implementeres i løbet af 2012 og 2013.

Efter gennemgang af data og afstemninger er det vores vurdering, at det bogførte resultat fra KMD-økonomisystemet ikke afviger væsentlig fra resultatet i KMD regnskabet, medens der på balanceposterne i nogle tilfælde er sket registreringer på forkerte regnskabsposter.

8.1.1 Indtægter

Vi har foretaget en regnskabsanalytisk gennemgang af indtægtsområdet for at konstatere, hvilke aktiviteter der er medtaget som en del af regnskabet for sundhedsområdet. I henhold til lov om regioner er der sket en kraftig opstramning på hvilke aktiviteter, der er tilladt i en regional virksomhed.

8.1.2 Aktiviteter

For 2011 har der samlet set været en merproduktion på hospitalerne, og totalt set udviser produktionstallene et budget på 19.641,4 mio.kr. og en faktisk produktionsværdi på 19.690,9 mio.kr., hvilket giver en merproduktion på 49,5 mio.kr. Af aktivitetstallene i regnskabet ses det, at produktionsværdierne for Frederiksberg, Gentofte, Helsingør, Herlev og Hvidovre er lavere end budgettet, medens der for de øvrige hospitaler er realiseret en merproduktion.

Vi har foretaget analytisk revision på de angivne produktionstal i regnskabet sammenholdt med offentliggjorte regnskabsdata.

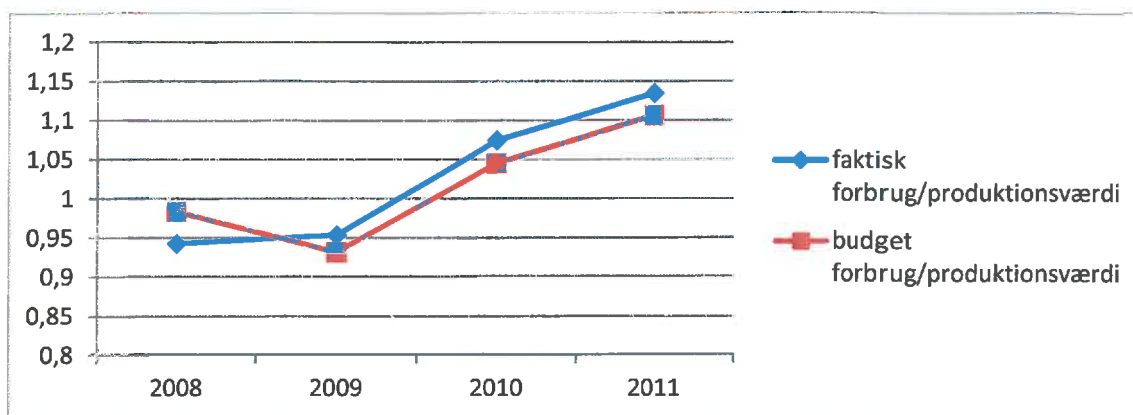
Når vi ser på de virksomheder, hvor der er et fald i produktionsværdierne, ses det, at der for hospitalerne Frederikssund, Helsingør og Gentofte også er et fald i den beregnede faktor, der angiver forholdet mellem udgifter og produktionsværdi. – Dette kan indikere, at hospitalerne ikke har formået at tilpasse omkostningerne til det tilpassede aktivitetsniveau. Denne udvikling er forventelig for disse hospitaler, idet de især er ramt af at have afgivet aktivitetsområder til andre hospitaler, uden at få noget andet i stedet.

Hospitalerne Frederiksberg og Hvidovre har en lavere produktionsværdi end budgettet, men de har formået at tilpasse omkostningerne, således at de alligevel har en stigende faktor, når man sammenholder udgifter med produktionsværdien.

Vores nøgletalsberegninger til belysning af udvikling over årene, tager udgangspunkt i de officielle regnskabstal for omkostningsbaserede netto driftsomkostninger, i henhold til regnskabets side 41 og præstationsbudget og produktionsværdier i henhold til regnskabets side 43. Nøgletallene viser, at der over de sidste 4 år er sket en udvikling med en stigende produktionsværdi pr. omkostningskrone.

	2008 kr.	2009 kr.	2010 kr.	2011 kr.
Faktisk forbrug/produktionsværdi	0.94	0.95	1.07	1.13
Budget forbrug/budget produktionsværdi	0.98	0.93	1.04	1.11

Det skal bemærkes, at tallene for 2008 er påvirket af konflikten i foråret 2008.

Den overordnede tolkning af disse nøgletal indikerer også for 2011, at afdelingerne er blevet mere omkostningseffektive. Disse tal skal dog vurderes med stor forsigtighed, idet de er påvirket af hospitalsplanens gennemførelse, storkonflikten i 2008 samt beslutninger omkring afholdelse af driftsudgifter eller anlægsudgifter.

Se i øvrigt særskilt revisionsberetning omkring aktivitetsbaserede tilskud.

8.1.3 Interne debitorer/mellemregninger

De 4 hospitaler, der anvender KMD som økonomisystem, har vanskeligt ved at foretage afstemning af interne debitorer/mellemregninger, og der kommer ikke en løsning på dette problem før implementeringen af det nye REFLEX-økonomisystem for hele sundhedsområdet.

Manglende afstemninger har vanskeliggjort vores revision og øget risikoen for fejlperiodisering af koncernintern fakturering. Det har som følge heraf været nødvendigt at udvide vores revision af fakturering mellem hospitalerne. Vi har generelt fået oplyst, ude hos virksomhederne, at de er opmærksomme på, at indtægter og udgifter faktureret mellem virksomhederne skal bogføres i samme periode, og vores revision heraf har heller ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

8.2 Apoteket

Region Hovedstadens Apotek indregnes i regnskabet for Regionen Hovedstaden som en del af sundhedsområdet. Apotekets regnskab for 2011 udviser et nettoresultat på 73,9 mio.kr. sammenholdt med et budget på 96,3 mio.kr., og der er således et samlet mindreforbrug netto på 22,4 mio.kr. Heraf er de 15 mio.kr. afvigelse vedrørende opbygning af varelageret, og derudover har der været merindtægter samtidig med færre omkostninger.

8.3 Praksisområdet

Vi har foretaget revision af praksisområdet, der væsentligst omhandler sygesikringsområdet. Revisionen er foretaget ved analytisk revision og ved revision af forretningsgange og interne kontroller på området. Vi har foretaget gennemgang af afstemning af udgifterne i sygesikringssystemet til de afgivne oplysninger til SKAT.

Ved gennemgangen af forretningsgangene på sygesikringsområdet har vi sammenholdt de kontroller, der er fastsat i overenskomster med de kontroller, som gennemføres. Vi har i forbindelse med revisionen foretaget stikprøvevis gennemgang af de gennemførte kontroller.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

8.4 Fælles driftsudgifter og andel af administration

Fællesudgifter på sundhedsområdet er blandt andet patienttransport, tværgående enheder for uddannelse, udvikling samt en andel af de fælles administrative omkostninger. Samlet på dette område er der sket en reduktion i bevillingerne i årets løb fra 3.735,3 mio.kr. til 2.706,0 mio.kr. Det samlede forbrug ifølge regnskabet blev 2.533,8 mio.kr.

Forskellen mellem oprindeligt budget og ajourført budget på 1.029,3 mio.kr. vedrører budgetreduktioner på det fælles område og udgifter til sygehusbehandling uden for Regionen. De fire største poster er udmøntning af meraktivitet, medicinmidler, DUT-sager og trepartsmidler samt tilpasning til forventet regnskab udgør i alt 822 mio.kr. Med hensyn til meraktivitetsmidler er kriterierne for udmøntning klargjort i forbindelse med bevillingsreglerne. Med hensyn til medicinmidler er der før årets start fuld klarhed om, hvad refusionskriterierne er, idet der gives dækning for 80% af udgiftsvæksten i 2011. DUT-sager og trepartsmidler er udmøntet i 1. økonomirapport 2011.

Det kan ud fra en budgetstyringssynsvinkel være hensigtsmæssigt at operere med centrale puljer til efterfølgende fordeling blandt hospitalerne, men for at sikre bevillingsoverholdelse må der i endnu højere grad til de pågældende puljer være tilstrækkelige identifikationssignaler til virksomhederne og Regionsrådet, at forbruget kan følges helt til vejs ende. Vi skal anbefale, at principperne for puljebevil-linger beskrives så entydigt som muligt, således at virksomhederne i højere grad kender deres budget-ter til brug for løbende opfølgning på mer- og mindreforbrug.

9. Social- og specialundervisningsområdet

Social- og specialundervisningsområdet administreres dels af Region Hovedstaden – Psykiatri (social-psykiatri), dels af Region Hovedstaden – Handicap (handicapvirksomhed).

Generelt

Regnskabsudarbejdelse

I henhold til Budget og Regnskabssystem for regioner skal hovedkonto 2, Social- og Specialundervisningsområdet både budgetlægges og regnskabsaflægges efter de omkostningsbaserede principper.

Forretningsgangsbeskrivelser

Vi har tidligere konstateret, at der både på virksomheds- og tilbudsniveau ikke var tilstrækkelige forretningsgangsbeskrivelser med interne kontrolforanstaltninger til sikring af økonomistyringen. Vi har under vores revision dels gennem servicebesøg på institutionerne, dels ved vores statusrevision kon-

stateret, at forholdene i det væsentligste er bragt i orden. Der var dog en enkelt institution, hvor vi under vores servicebesøg konstaterede, at der ikke var udarbejdet institutionsspecifikke forretningsgange. Disse er dog, efter det oplyste, efterfølgende udarbejdet.

Bevillingskontrol

Vi har som led i vores revision af Social- og Specialundervisningsområdet foretaget kontrol af virksomhedernes overholdelse af de meddelte bevillinger, og vores konklusioner kan sammenfattes således:

Generelt

Region Hovedstadens overordnede bevillingskontrol af den omkostningsbaserede driftsvirksomhed er optaget på side 42 i årsregnskabet. Oversigten følger regionens autoriserede bevillingsområder.

Socialpsykiatrien

Vi har som led i vores revision af Psykiatrivirksomheden foretaget kontrol af virksomhedens overholdelse af de meddelte bevillinger. Psykiatrivirksomhedens bevillingsniveau er administrativt fordelt på løn, øvrig drift og indtægter. Årsregnskabet udviser, at Region Hovedstaden – Socialpsykiatri - har et samlet mindreforbrug på 20.277 t.kr., hvor der er konstateret afvigelser på stort set alle regnskabsområder. Afvigelserne er redegjort i virksomhedens regnskabsforklaringer, hvortil der henvises.

Ifølge bevillingskontrollen – jf. regnskabets side 42 – udgør mindreforbruget 22,0 mio.kr. Der er i virksomhedsredegørelsen medtaget poster, som henhører under andre bevillingsområder (henførbare administrationsomkostninger og renter), hvilket vanskeliggør en direkte sammenligning.

Vi har herudover kontrolleret bevillingsoverholdelsen på institutionsniveau. Der er ikke konstateret overskridelser, som dels overstiger 1 mio.kr., dels 5% af det korrigerede budget, og skal dermed ikke regnskabsforklares.

Handicapområdet

Vi har som led i vores revision af Handicapvirksomheden foretaget kontrol af virksomhedens overholdelse af de meddelte bevillinger. Handicapvirksomhedens bevillingsniveau er administrativt fordelt på løn, øvrig drift og indtægter. Årsregnskabet udviser, at Region Hovedstaden – Handicap - har et samlet merforbrug på 9.720 t.kr., der primært kan henføres til ikke budgetterede udgifter til forrentning, 11.546 t. kr. Afvigelserne er redegjort i virksomhedens regnskabsforklaringer, hvortil der henvises.

Ifølge bevillingskontrollen – jf. regnskabets side 42 – udgør merforbruget 25,5 mio.kr. Der er i virksomhedsredegørelsen medtaget poster, som henhører under andre bevillingsområder (henførbare administrationsomkostninger, renter samt objektiv finansiering), hvilket vanskeliggør en direkte sammenligning.

Vi har herudover kontrolleret bevillingsoverholdelsen på institutionsniveau. Der er ikke konstateret overskridelser, som dels overstiger 1 mio.kr., dels 5% af det korrigerede budget, og skal dermed ikke regnskabsforklares.

Vores revision af bevillingsoverholdelsen for Social- og Specialundervisningsområdet har givet anledning til bemærkning vedrørende ovenstående bevillingsoverskridelse på 25,5 mio.kr.(se revisionsbemærkning 2010/5).

Vi skal anbefale, at virksomhedsredegørelse og afvigelsesforklaringer gives på et niveau, der er direkte sammenligneligt med opgørelsen af mer- og mindreforbrug ifølge den overordnede bevillingskontrol i regnskabet.

Redegørelse for den udførte revision

Generelt

Revisionen udføres ved såvel besøg i virksomhederne, som på institutionerne, idet institutionerne besøges i henhold til rotationsplan.

Vi har foretaget servicebesøg på følgende institutioner i regnskabsåret: Kommunikationscentret, Hulegården, Geelsgårdskolen, Børnecenter for Rehabilitering, Klintegården og Orion.

Vi har meddelt vores konklusioner og bemærkninger i skrivelser til institutionerne samt Handicap- og Psykiatrivirksomhederne.

Revision af virksomhedsniveauet

Regnskabsdokumentationsmateriale, herunder systemafstemninger

Vi har under vores revision af Social- og specialundervisningsområdet alene konstateret enkelte mindre mangler i det forelagte regnskabsdokumentationsmateriale. Vi vil nedenfor redegøre for disse:

Salg af pladser på egne institutioner

Vi har foretaget gennemgang af de udarbejdede afstemninger mellem EKJ-systemet og bogføringen. Afstemningen udviste alene mindre differencer, der var redegjort.

Opkrævning af beboerbetalinger på institutionerne

Vi har foretaget gennemgang af de udarbejdede afstemninger af beboeropkrævninger fra EKJ-systemet. De konstaterede differencer er redegjort. Vi har påset, at der er foretaget behørig opgørelse af kostmellemværende med beboerne til brug for opkrævning/tilbagebetaling.

Statusafstemninger

Vi har under vores revision af finansiell status konstateret, at der foreligger afstemnings- og dokumentationsmateriale, som i det væsentligste lever op til de krav, vi, som revisorer, må stille til regnskabsdokumentationsmateriale.

Selvejende/private institutioner

Vi har under vores revision af selvejende institutioners optagelse i regionens regnskab konstateret, at virksomheden har foretaget fornøden sagsbehandling og afstemning af det modtagne regnskabsmateriale samt revisionsprotokollater.

Takstberegninger og beboerbetalinger

Vi har endvidere påset, at beboerbetalingen opkræves i overensstemmelse med gældende regler herom. Vores revision har ikke givet anledning til bemærkninger.

Revision af institutionsniveauet

Vores servicebesøg omfatter, ud over beholdningseftersyn, en gennemgang af institutionernes forretningsgange. Forvaltningsrevision udføres som en integreret del af den finansielle revision. De forvaltningsrevisionsmæssige elementer, der indgår, omhandler en undersøgelse af de tilrettelagte forretningsgange og interne kontroller samt væsentlige administrative rutiner.

Vi har i forlængelse af vores servicebesøg udarbejdet særskilte notater til Psykiatri- og Handicap-virksomhederne, hvor vi har anført de forhold, vi har konstateret under vores servicebesøg.

Vi har gennemgået virksomhedernes svar til vores servicebreve, hvilket ikke har givet anledning til yderligere kommentarer.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

10. Regional udvikling

10.1 Generelt

Bevillingsoverholdelse

Vi har som led i vores revision af regional udvikling foretaget kontrol af stabenes overholdelse af de meddelte bevillinger. Der er et samlet mindreforbrug for regional udvikling på 133,9 mio.kr. svarende til 15,2%, der hovedsageligt vedrører Erhvervsudvikling og øvrig regional udvikling.

Der er for området Regional udvikling akkumuleret et overskud ultimo 2011 på i alt 326,6 mio.kr. Af dette overskud er 219,9 mio.kr. disponeret til igangværende projekter på indgåede kontrakter. Kontrakterne er udformet på en sådan måde, at der er tale om hensigtserklæring i kontrakterne og ikke direkte forpligtelser, og det er derfor muligt for Regional udvikling at træde ud af kontrakterne ved årsskifte.

Vores gennemgang heraf har ikke givet anledning til bemærkninger.

10.2 Redegørelse for den udførte revision

Revisionen af området for Regional Udvikling er foretaget som interviews, analytisk revision samt stikprøvevis gennemgang af bilagsmateriale.

Ved vores gennemgang af udgifterne til kollektiv trafik har vi afstemt udgifterne i regnskabet til regnskabet fra Movia. I forbindelse med denne afstemning har vi konstateret, at der ikke sker indregning af restafregningsbeløbet fra Movias regnskab i regionens regnskab for 2011. Regnskabspraksis er, at restafregningen indregnes i tilskuddet i det førstkomne år efter, at regnskabsresultatet er kendt. Det vil sige, at 2011 resultatet på 39,6 mio.kr. indregnes i regnskabet for 2013.

Vores gennemgang af den udførte revision har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger.

11. Finansiell status pr. 31. december 2011

11.1 Likvide aktiver

Likvide aktiver og langfristet gæld er afstemt til ekstern dokumentation. Vi har i den forbindelse konstateret, at en enkelt bankkonto ikke var afstemt. Ledelsen har taget iværksat en afstemning af denne konto. I forbindelse med vores gennemgang af fuldmagtsforhold har vi konstateret, at enkelte personer har fuldmagt til at foretage betalinger alene. Det er vores vurdering, at manglende funktionsadskillelse på likvidområdet øger risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl begås.

Vi har ligeledes konstateret, at fuldmagtsforhold ikke var opdaterede, idet fratrådte medarbejdere fortsat fremgik af fuldmagtsoversigter fra bankerne. Dette øger risikoen for misbrug af regionens likvider eller giver adgang til følsomme oplysninger. For en ordens skyld kan vi oplyse, at de tidligere medarbejdere ikke har alenefuldmagter og kan derfor ikke disponere alene, ligesom de ikke har adgang til PC'ere, hvor banksystemerne er installeret.

Vi er gjort opmærksom på, at der i 2012 er implementeret ny forretningsgang, der skal sikre, at der rettidigt sker opdatering af ændringer i adgangsrettigheder mv., således at der fremadrettet er mere fokus herpå.

Vi skal for god ordens skyld oplyse, at vi ikke i forbindelse med revisionen er stødt på fejl som følge af ovenstående.

11.2 Anden gæld

I regnskabet for 2011 er der sket afvikling af mellemværender vedrørende overdragelse af sociale institutioner til kommunerne. I den forbindelse er egenkapitalen blevet belastet med en udgift på 39,6 mio.kr. Denne udgift burde have været konteret som nedgang i gæld, og vi har fået oplyst, at der foretages korrektion heraf i 2012. Fejlen er overført til afsnit 6.1 "*Oversigt over fundne fejl og usikkerheder i regnskabet*". Derudover henstår der fortsat et par mellemværender vedrørende overdragelse af institutioner i balancen.

11.3 Skatmoms og lønsumsafgift

I forbindelse med vores revision af området har vi tidligere konstateret, at der ikke for alle virksomheder sker korrekt bogføring af EU-moms, og i andre tilfælde, hvor der sker bogføring, er der ikke sket korrekt afregning af de skyldige beløb.

Forholdene er berigtiget i 2012.

Beregning af kantinemoms skal foretages minimum en gang årligt, således at der kan ske afregning til SKAT. Vi har konstateret for 2011, at der for enkelte virksomheder ikke er udarbejdet opgørelser heraf, og at der således ikke er sket endelig afregning.

Bogføringen og afregningen af lønsumsafgift er beskrevet i forretningsgange, der i al væsentlighed overholdes. Det skal dog bemærkes, at der ikke i alle tilfælde bliver opkrævet lønsumsafgift ved fakturering til selvbetalere.

Der er ledelsesmæssig fokus på ovennævnte områder, der forventes udbedret i løbet af 2012, men en systemmæssig fælles løsning forventes først på plads med implementering af det nye økonomisystem REFLEX.

12. Forsikringer

Forsikringsforhold er ikke omfattet af revisionspligten.

Direktionen har over for os erklæret, at regionen har tegnet de lovpligtige forsikringer, og at regionen anses for at være forsikringsdækket i nødvendigt omfang og i overensstemmelse med det af Regionsrådet vedtagne regelsæt på området.

Region Hovedstaden har i løbet af 2011 været i udbud med forsikringsydelsen, hvorfor der er foretaget en total gennemgang af alle forsikringer til brug for dette.

13. Begivenheder efter balancedagen

Direktionen i Region Hovedstaden har oplyst, at der efter deres opfattelse ikke er indtruffet væsentlige begivenheder efter balancedagen, som ikke er indarbejdet og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.

Vi har, til sikring af at væsentlige begivenheder efter regnskabsårets udløb er præsenteret korrekt i årsregnskabet, gennemgået referater fra regionsrådsmøderne.

Vi er ikke under vores gennemgang blevet bekendt med begivenheder, som i væsentlig grad påvirker årsregnskabet for 2011, og som ikke er indarbejdet og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.

14. Øvrige forhold

14.1 Regnskabserklæring

Som ansvarlig for aflæggelse af årsregnskabet for Region Hovedstaden har vi i forbindelse med afslutningen af revisionen for regnskabsåret 2011 indhentet en skriftlig erklæring dateret 15. august 2012 i Region Hovedstaden om forhold af væsentlig betydning for årsregnskabet. Den modtagne regnskabserklæring har ikke givet anledning til bemærkninger.

14.2 Erklæringsopgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsberetning af 19. februar 2012 har vi afgivet følgende:

- påtegninger på anlægsregnskaber
- erklæringer på projektrenskaber vedrørende tilskudsmidler
- erklæringer på EU-tilskudsregnskaber
- erklæringer på legatrenskaber for hospitalerne Hillerød, Gentofte, Herlev og Bispebjerg
- erklæring vedrørende saldoopgørelsen af momsrefusion for 2011
- uafhængig revisors erklæring om takstberegning for boformer efter servicelovens §§ 109 og 110
- uafhængig revisors erklæring på indberetning vedrørende statsrefusion
- erklæring over for feriefonden for afregnede feriepenge fra virksomhederne

14.3 Momsforhold

I lighed med tidligere år har vi afgivet erklæring vedrørende saldoopgørelse af momsrefusion. For 2011 har vi afgivet blank påtegning i vores erklæring, idet vores gennemgang ikke har givet anledning til bemærkninger.

14.4 Andre opgaver

Vi har foretaget revision af Region Hovedstadens overholdelse af lånebekendtgørelsen. Vores revision har taget udgangspunkt i Region Hovedstadens skrivelse af 1. juni 2012 om overholdelse af lånebekendtgørelsen for 2011. Det er vores vurdering, at Region Hovedstaden har overholdt lånebekendtgørelse 2011, og vores gennemgang heraf har ikke givet anledning til bemærkninger.

Vi har endvidere foretaget gennemgang af Socialministeriets decisionsskrivelse vedrørende revisionen af Region Hovedstaden samt Statsforvaltningen Hovedstadens gennemgang af Region Hovedstadens regnskab og revisionsbemærkninger for 2010. Der er afgivet særskilt revisionsberetning vedrørende *Sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion*, og vi henviser hertil.

15. Rådgivnings- og assistanceopgaver

Vi har efter anmodning fra regionens ledelse blandt andet udført følgende opgaver:

- Assisteret flere virksomheder med afstemning på lønområdet, herunder afstemning af lønkonverteringer samt uddannet personale og implementeret effektive lønafstemningsprocedurer
- Assistance til flere virksomheder med klarlægning af forretningsgange for bogføring, afstemning og afregning på momsområdet
- Regnskabsmæssig assistance og rådgivning i forbindelse med projektregnskaber
- Afholdelse af kurser i moms
- Løbende assistance med besvarelse af regnskabsmæssige samt skatte- og momsmæssige spørgsmål
- Assistance med etablering af økonomistyring på særlige aktivitetsområder i regionen
- Assistance vedrørende etablering af styringsmanual for Region Hovedstadens Kvalitetsfonds Byggeprojekter

16. Erklæring

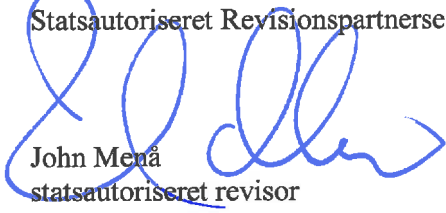
Med henvisning til den af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udstedte erklæringsbekendtgørelse skal vi erklære:

- at vi opfylder de i lovgivningen indeholdte habilitetsbetingelser, og
- at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om

København, den 15. august 2012

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

John Menå
statsautoriseret revisor